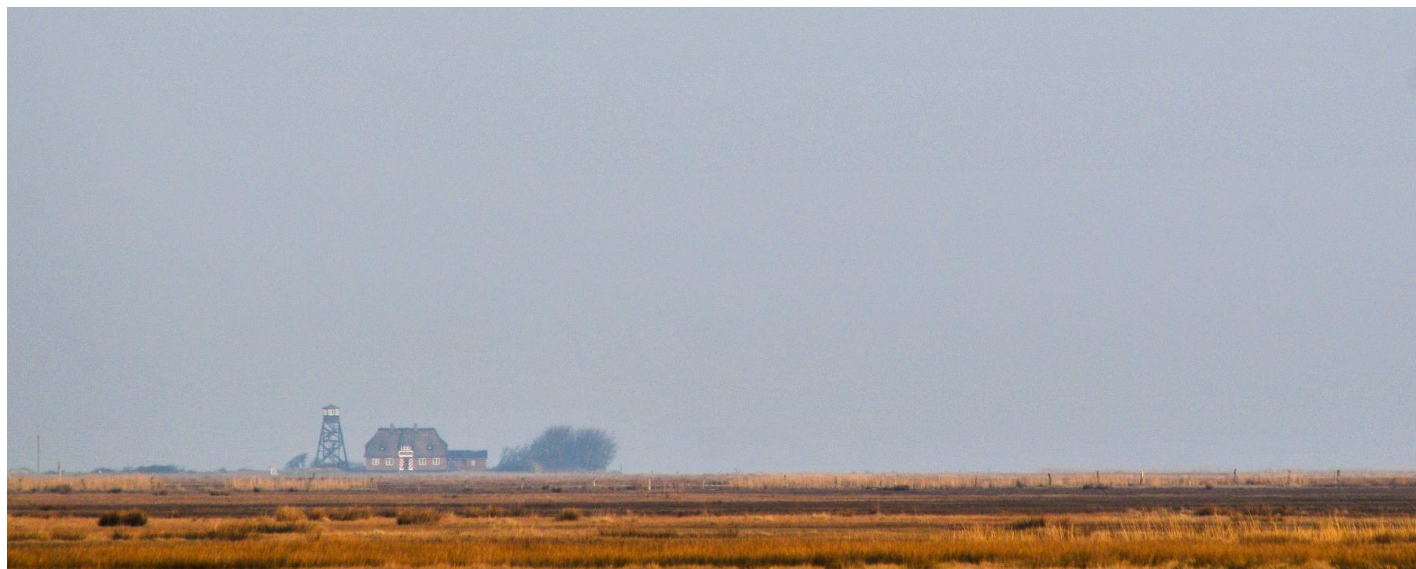

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Tipperne – en tidslomme

HAANING I FELTEN For tre år siden var jeg så heldig at kunne besøge Tipperne og Tipperhuset. At træde ind i huset og blive mødt af lugte, lyde, opslag på opslagstavler og billeder, gav en stemning, som straks bragte mig tilbage til 1993. Dengang boede jeg nemlig derude, og arbejdede som observatør i et år. Et år med tællerutiner, 5 dags perioder, vejrtagning, bundprøver, guidning og fuglesnak. Et år hvor man fulgte årets gang på et af Danmarks vigtigste reservater for engfugle. Et år hvor man fik megaoplevelser med tusindvis af trækfugle. Et år hvor hits pludselig dukkede op, og gjorde dagene ekstra glade. Et år hvor man lærte at sammenstille, og fandt spænding i at samle og sammenligne resultater. Et år hvor man blev uddannet til en feltornitolog.

Tipperhusets - og Tippetårnets markante silhouet. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Jeg har altid syntes at Tipperhuset og Tippetårnet, udgjorde en flot silhouet. Hvad enten man ser det fra vejen fra Holmsland Klit eller fra Værnengene. Huset og tårnet giver det store flade landskab og den høje himmel perspektiv. Det går op for en hvor vidtstrakte områderne er, når horisontlinjen bliver brudt.

Helt tæt på er huset enormt flot med det rød-hvide indgangsparti, fine vinduer og stråtag. Straks er man tilbage til en af de mange fodboldkampe på plænen foran huset, hvor frispark aldrig blev dømt uanset hvor hårde tacklingerne var. Det var en mandeverden – eller måske snarere en knægteverden, hvor drengerøvskådhed blev blandet op med seriøst arbejde med fuglene.

Tippernes Feltstation, marts 2013. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Da man træder ind i huset, bliver man budt velkommen af lugten af let sure skridtstøvler, som hænger, og tørrer i gangen. Fliser og skabe er de samme som dengang. Videre ind i stuen. Det store tipperkort hænger der endnu, lædersofaen, brændeovnen, lærredet vi så utallige lysbilleder på, står, ligesom dengang, skråt op ad væggen ovre i hjørnet. Næsten alt er det samme og fuldstændig som i 1993. Videre ud i køkkenet, samme interiør, samme komfur hvorfra medisteren i forbindelse med en julefrokost faldt ned bagved, men blev samlet op, børstet lidt ren for de værste nullermænd og derpå stegt videre. Jeg smiler, og går videre. Det er som at gå rundt i en tidslomme.

Arbejdet bestod i at lave naturovervågning. At følge årets gang og bidrage til en tælleserie som er med til at fortælle om stedets potentiale sat i forhold til vandstande og meteorologiske forhold (som vi også registrerede dagligt) og dermed dokumentere forandringer og tendenser i naturens tilstand. De store resultater skal ses på den lange bane, hvorfor lange mangeårige tælleserier er meget værdifulde. Vi levede jo i høj grad i nuet, hvor hver enkelt dags oplevelser talte, og hver tælling vi foretog, gav en del spænding på forhånd. Ville det blive en god en af slagsen? Ville der være flere fugle denne gang? Er der mon dukket rovterner op endnu osv.?

Vi lærte at udføre arbejdet systematisk. Vi lærte at tælle store fuglemængder. Vi lærte at lave sammentællinger. Vi lærte at dyrke et sted og de fugle stedet bød på. Vi lærte at have tålmodighed og få tællingerne i hus, uanset om vejret ikke var rigtigt godt. Vi lærte om ynglefuglenes fænologi, ynglefuglenes adfærd, kønsbestemmelser, optællingsmetoder og kriterier i forhold til bestandsvurderinger. Vi lærte mange ting i forhold til seriøst og professionelt fuglearbejde.

Hele året var delt ind i fem-dages perioder. Det betød at der indenfor hver fem-dages periode, skulle gennemføres en totaltælling af Tipperne. Det indebærer, at en observatør skulle tage sig af reservatets sydlige og østlige del på en ni kilometer lang tur i skridtstøvler gennem eng, vand og mudret rørskov. Den anden observatør tog sig af en ligeså lang linjetaksering, hvor også grundvandstanden blev målt på mange faste stationer, og senere foretog samme mand en optælling af vandfladerne omkring Tipperne fra tårnet.

Hele reservatet var opdelt i delområder. Det gjorde tællearbejdet mere overskueligt, men hjalp også til at fortælle om fordelingen af fuglene på det store reservat. Alt sammen blev altså gjort på samme måde fem-dages periode efter fem-dages periode. 73 gange om året. Vi undersøgte i løbet af året også bunddyrsfaunaen ved at tage bundprøver af vadebladerne samt dyr i græstørven ved at tage prøver af engens græstørv. I Tipperkrattet ringmærkede vi og i havnen målte vi dagligt vandtemperatur og saltholdigheder.

Kontoret ligner i den grad sig selv. Samme gamle bøger og rapporter som man bladrede i de tidlige søndagsmorgener, hvor man ventede på turister. Opslagstavlerne har de samme postkort og tegninger som vi, dengang for mere end tyve år siden, hængte op. Klistermærker med de søde piger fra Beverly Hills 90210. Tegningen af den grønne biæder som vi i euforisk glæde kreerede om aftenen, samme dag vi havde set den. Os fem. De eneste der fik den. Andet fund i Danmark. 29. juni 1993. Cosmic mindfucker står der. Det er i sandhed rigtigt.

Opslagstavlen marts 2013. Sådan så den også ud i 1993... Bemærk tegningen af grøn biæder overst til venstre. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Ak ja, Kelly fra Beverly Hills 90210... Foto: Henrik Haaning Nielsen.

På Tipperne (og på andre feltstationer) lærte man at grundighed ved optællinger og at hyppige optællinger indimellem gav halvsjældne fugle og rigtige hits. Men det krævede flid og det krævede tålmodighed. Vi kørte ikke så meget efter hits det år. Vi fandt vores egne i stedet...

Den grønne biæder ved Vesterlund, Værnengene den 29. juni 1993. En kulmination ovenpå et fedt forår på Tipperhalvøen. Ynglefugletællingerne var i hus og indenfor et par dage var der udskiftning i noget af personalet. Det blev et fedt, tak for denne gang, for flere af de implicerede. Foto: Jan Lindgaard Rasmussen.

Vi havde også gode dage med store skærpiberflokke på engene, mange krumnæbbede ryler, vendehalse på græsset foran huset, 13 kærløbere, optællinger af ynglende splitterner på Klægbanken, ynglefugletællinger på poldene i Nymindestrømmen, flotte overnatningstællingen af blå kærhøge på Værnengene, aflæsninger af farvemærkede engryler og så videre og så videre.

Vi var mange forskellige typer samlet med meget forskellige baggrunde, og alle deltog på lige fod. Man fik i fællesskab dagene til at glide med madlavning, opvask, indkøb og oprydning men også alt det sjove som fodboldkampe, en eftermiddagsøl på trappen og fester som ofte var meget spontane. Bl.a. havde vi alle en "kølleliste" med en række fuglearter. Så man en art på listen udløste den lammekølle. Vi fik mange besøg og nye venner. Et feltstationsophold var også en stor social ting.

I dag er alle feltstationer nedlagt. Heldigvis er overvågningen bevaret, men slet ikke i samme gear som tidligere.

Funktionen som uddannelsesinstitution. Et sted hvor primært unge blev lært op i at være professionel feltornitolog - professionel fugletæller - er mere eller mindre forsvundet. At feltstationerne havde en kolossal betydning, kan man bl.a. se på personalet som er knyttet til Universiteterne, DOF, konsulentfirmaer udi miljøvurderinger, men også hos en lang række af tidens mest markante feltornitologer. En stor andel af disse folk har nemlig baggrund på en eller flere af feltstationerne.

Steen Brølling laver redepinde på "stortrappen" foran Tipperhuset. Redepinde blev sat i jorden når man stødte på reder. Derefter fulgtes redernes skæbne med jævne mellemrum, hvilket giver et billede af det pågældende års fænologi, klækningssucces, kuldstørrelser, prædation m.m. Foto: Henrik Haaning Nielsen-

Kristian Dammand Nielsen og Flemming Falk tager bundprøver i Tippesande. Aftenerne gik med at sortere prøverne og sætte navne på de mange larver, snegle og andre invertebrater. Forår 1993. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Ole Thorup farveringmærker en engryle. Forår 1993. Hans farveringmærkningsprojekt har bidraget med meget viden om adfærd og stedtrohed hos engryle. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Michael Bjerregaard og Jørgen Grundvad Nielsen på vej til ynglefugletælling på Poldene i Nymindestrømmen. Sommeren 1994. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

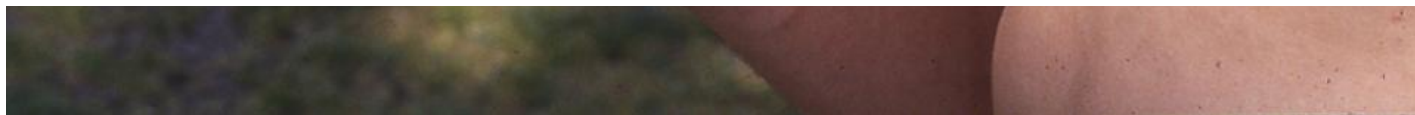

Henrik Knudsen og Timme Nyegaard (på Langli), sommeren 1994. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Hvor kan de unge i dag tage hen og blive uddannet som feltornitologer? DOF driver i dag tre fuglestationer. Her beskæftiger de sig med trækfugletællinger og ringmærkning. Det er super. På et fuglestationsophold lærer man at trives med rutiner og optælle fugleflokke, lære trækkald og ringmærke og samle et resultat som fortæller, hvordan en sæson har været. Det er vigtigt, og det gør folk dygtigere.

Men vi mangler feltstationernes rolle, hvor man lærte metoder udi ynglefugletællinger, ynglefugleadfærd, optælling af store mængder rastende fugle, osv. Det findes ikke, og det kan blive et problem i fremtiden, når man løber tør for frivillige kræfter. Det er en rolle, som DOF bør tænke ind i fuglestationerne, som efter min mening har et ansvar for at vække interessen hos de unge, men også give dem muligheder på fuglestationerne. Der er et enormt pres på de unge i dag om at videreuddanne sig og ”komme videre”. At man udbetaler en diæt på en fuglestation, er ikke fordrende for at få de unge på fuglestation. Gav man dem i stedet en løn, ville det blive betragtet som et arbejde både hos den unge og hos deres relationer. Opfattelsen af et fuglestationsophold som et ”fjumreår” (ærgeligt udtryk) vil i stedet måske blive erstattet af noget man kan se en større fornuft med og et rigtigt arbejde. Man vil få gode feltornitologer ud af det, og det er en god investering i fremtiden og fremtidens naturovervågning. Men det er også en god investering i at få gode sociale mennesker ud af det. Livet på en fuglestation er en fantastisk mulighed, som giver masser af store naturoplevelser, mange nye venner og en masse sociale færdigheder da man i fællesskab skal have et sted og et arbejde til at fungere. Det er samtidig en opfordring til forældre om, at man ikke skal være nervøs for at sende sin unge pøde på fuglestation. Det udvikler, det dygtiggør, det giver kontakter, det giver masser af venner og det giver dem masser af store naturoplevelser. Hvad mere kan man ønske sig for sit naturinteresserede barn?

Steen Brølling med vendehals, fanget til ringmærkning. Forår 1993. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Tak til Jan Lindgaard Rasmussen for udlån af billede.

Dato:
07. 02. 2016

Skrevet af:
Henrik Haaning Nielsen

Fotos af:
Henrik Haaning Nielsen
Jan Lindgaard Rasmussen

Emner:
FELTAKTIVITETER

Tags:
FELTORNITOLOG, FELTSTATION, FUGLESTATION, TIPPERNE